

jičím vyrovnání protiv hospodářských a sociálních. Obžalovaný byl uznán vinným proto, že svým jednáním projevil snahu, podnítiti druhé k násilnému útoku proti platné demokraticko-republikánské formě státní, tudíž pro čin dle zákona trestný. Výrok odsuzující obžalovaného pro zločin podle Šu 15 čís. 3 zák. na ochranu republiky odpovídá proto stavu věci a zákonu a nemůže v důsledku toho přicházeti v úvahu pouze mírnější trestný čin podle Šu 14 čís. 1 neb podle Šu 15 čís. 2 téhož zákona. Není tu proto podkladu pro dovolávání se důvodu zmatečnosti čís. 10 Šu 281 tr. ř.

Čís. 1860

Závěry skutkového rázu nelze srovnávati s obsahem jednotlivých částí spisových a na tomto podkladě doličovati zmatek rozporu se spisy podle Šu 281 čís. 5 tr. ř.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

»Hanobiti« republiku (§ 14 čís. 5 zákona) znamená vědomě snižovati její vážnost. Spadá sem i vědomě nepravdivé líčení poměrů ve státě (na př. tvrzení, že stát odnímá soukromý majetek a vymáhá nemírné dávky na Hlučínsku).

(Rozh. ze dne 14. ledna 1925, Zm II 392/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 19. května 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem rušení obecného míru podle Šu 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) Šu 281 tr. ř. Ve směru formálním (čísl. 5 Šu 281 tr. ř.) vytýká, že rozsudek odporuje spisům, zjišťuje na základě svědecké výpovědi Dra. G-y a připsu splnomocněného komisaře pro Ratibořsko, že při jednání před rozhraničovací komisí nebylo řeči o tom, že obžalovaný má o d s t o u p i t i na státní hranici b e z n á h r a d y pruh půdy 1 metr široký, nýbrž že dostal od komise patrně jen dobrou radu ve smyslu ustanovení článku II § 1 odstavec druhý zákona z 20. června 1921, čís. 245 sb. z. a n., (podle něhož najemníci pohraničních pozemků jsou povinni trpěti obchůzku státní hranice legitimovanými úředními osobami bez nároku na náhradu, kdežto ze svědecké výpovědi Dra. Jaroslava G-y prý vychází na jevo, že obžalovanému jako ostatním rolníkům bylo sděleno, že nesmí obdělávati svých pozemků v šířce 1 m od hranice a nikoliv, že jim snad bylo pouze doporučeno nebo dána dobrá rada, by tento pruh podél hranice nechali ležeti ladem. Mezi výrokem rozsudku a seznáním svědka je prý závažný rozpor, poněvadž podle náhledu stěžovatelova to, co bylo obžalovanému skutečně sděleno, je v praktických účincích totéž, co sdělil dále v závadném výroku, totiž, že mu český

ministr sdělil, že musí postoupit státu 500 m² pole pro hranice z a d a r m o. Avšak zmateční stížnost přehlíží, že rozsudečný výrok, proti němuž se obrací, není pouhou reprodukcí části spisů, nýbrž skutkovým závěrem, k němuž první soud dospěl, uváživ jak obsah svědeckého seznání Dra Jaroslava G-y, tak přípisu splnomocněného čl. komisaře pro Ratibořsko. Takovéto závěry skutkového rázu nelze však srovnávat s obsahem jednotlivých částí spisových a na tomto podkladě doličovat zmatek rozporu se spisy, který tu je jen tenkrát, uvádí-li rozsudek v rozhodovacích důvodech jako obsah listiny nebo protokolu něco, co v nich není obsaženo. Že by v tomto případě rozsudek nesprávně citoval svědecký protokol Dra Jaroslava G-y neb obsah přípisu, zmateční stížnost sama netvrdí. K tomu budiž ještě podotčeno, že zmateční stížnost necituje svědecké seznání Dra Jaroslava G-y úplně, zamlčujíc, že svědek výslovně uvedl, že při komisi nebylo řeči o tom, že vlastníci pohraničních pozemků jsou povinni odstoupiti zadarmo pruh půdy širší 1 m, nýbrž, že jim pouze bylo sděleno, že takový pruh nesmějí obdělávat a že to odpovídá zákonným předpisům. V přípisu pak se praví, že vzhledem k ustanovení zák. čís. 245/21 se patrně jednalo o dobrou radu, bylo-li obžalovanému řečeno, by neobdělával onen pruh země, na němž dle zákona jest povinen trpěti obchůzku státních orgánů bez nároku na náhradu škody. Srovná-li se obsah protokolu i přípisu se zjištěním soudním, o ně se opírajícím, dojde se k závěru, že se věcně kryjí, takže výtka zmateční stížnosti jest zcela lichá.

Po věcné stránce (čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.) namítá stěžovatel: 1. že ve zjištěných jeho výroci nespočívá skutková podstata h a n o b e n í republiky ve smyslu Šu 14 čís. 5 zák. na ochranu republiky ani ve směru objektivním ani subjektivním. Jeho výroky byly prý pouze k r i t i k o u poměrů v republice, která nespadá pod trestní sankci zákona, ani kdyby byla nepravdivou, čehož prý v tomto případě nebylo. Řeč obžalovaného neměla prý za účel snižovati republiku a dokumentovati jeho nespokojenost s příslušenstvím k ní, nýbrž byla prý vyvolána poznámkami říšskoněmeckých účastníků svatby, kteří při sbírce peněz na hudbu pokřikovali na čl. příslušníky posměšně »Kronenmenschen«, vytýkajíc jim, že přispěli na hudebníky nepatrným obnosem 37 korun, kdežto oni vybrali 1½ bilionů a 300 miliard marek. Svou řečí chtěl prý těmto říšskoněmeckým příslušníkům vylíčiti, že poměry v republice nejsou skvělé, a že on sám musí odstoupiti státu pruh 500 m² orné půdy bezplatně, 2. že nelze tvrditi, že řeč obžalovaného byla pronesena surově nebo štvavě, ani vzhledem ke způsobu přednesu ani vzhledem k obsahu a příležitosti, při níž byla promluvena, 3. že tato řeč nebyla způsobila ohrožení vážnosti republiky nebo mír v ní, což prý plyne z toho, že posluchačstvo vyzvalo obžalovaného drastickými výkřiky, by svou řeč ukončil. Avšak všechny tyto námitky jsou bezpodstatné.

1. Hanobiti republiku znamená vědomě snižovati její vážnost. Tato činnost jest pachateli vlastním účelem, nikoliv pouze prostředkem k vyvolání nepřátelského smýšlení proti státu. Snižovati vážnost republiky lze zajisté i vědomě nepravdivým líčením poměrů ve státě, opírajícím se o překroucená fakta a tudíž překračujícím meze přípustné kritiky. V tomto případě zjistil první soud, že obžalovaný pronesl v říšskoněmecké obci O. při svatebním veselí v hostinci v přítomnosti asi 150 říš-

sko-německých občanů z O. a asi 40 čs. občanů z P. řeč, jejíž smysl byl, že musí státu postoupiti pruh pohraničního pole bez náhrady, že bylo rozhodně lépe v Německu, které, co odebralo, také zaplatilo, že se v Čsl. republice vymáhají velké dávky, na něž není v Hlučínku peněz, že on by raději platil německými penězi než čs. korunami a patrně také raději byl německým státním příslušníkem než občanem státu, zabírajícího bez náhrady soukromý majetek. Soud zjišťuje, že obě tvrzení obžalovaného — jak o odnímání soukromého majetku státem, tak o vymáhání nemírných dávek na Hlučínku jsou nepravdivá a vymyšlená, poněvadž na Hlučínku dosud (v době vynesení rozsudku 19. května 1924) žádné daně vybírány, ba ani rozepsány nebyly, o odstoupení pohraničního pole pro stát a bez náhrady vůbec se nejednalo, nýbrž jen o to, aby majitelé takových pozemků se zdrželi obdělávání orné půdy v šířce 1 m od hranice, aby umožnili úředním orgánům kontrolu hranice. Ličil-li obžalovaný věc jinak a překroutil-li v obou případech pravdu, snižoval tím vážnost republiky a hanobil ji, poněvadž by žádnému státu nebylo ke cti, kdyby bylo pravdivé, co obžalovaný tvrdil. Že obžalovaný pronesl svou řeč v úmyslu, by republiku hanobil, a že si byl hanlivého smyslu svých slov dobře vědom, zjišťuje soud bezvadně a také náležitě odůvodňuje. Tímto skutkovým zjištěním jest soud zrušovací vázán (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Brojením proti němu a pouhým popíráním trestného úmyslu neprovádí zmateční stížnost hmotněprávního (aniž jiného) z důvodu zmatečnosti §u 281 tr. ř. Z jaké pohnutky obžalovaný jednal a proč řeč pronesl, jest pro otázku viny lhostejno.

2. Nalézací soud správně usoudil, že obžalovaný pronesl řeč způsobem š t v a v ý m (nikoliv také surovým), poukázav na důvody, o něž své hanobení opřel, na způsob, jakým jich použil, a na následky, jež z jeho řeči mohly vzejíti. Příslušné odůvodnění rozsudku odpovídá správnému výkladu zákona, neboť, vyličil-li obžalovaný na základě překroucených a pravdě neodpovídajících skutečností (že stát zabírá soukromý majetek bez náhrady a ukládá nesnesitelné daně) Čs. republiku jako zemi libovůle a právní nejistoty, a dal-li srovnáním na jevo, že v Německu je lépe, pronesl nepochybně řeč štvavou, poněvadž jí projev il nejen sám nevážnost a nepřátelské smýšlení ke státu, jehož je občanem, nýbrž snadno mohl vyvolati podobné smýšlení také u svých posluchačů, z části cizích státních příslušníků, z části domácích občanů z P., jejichž poměr k Čs. republice není ještě upevněný a smýšlení dosti loyální.

3. V tomto odstavci není zmateční stížnost provedena dle zákona, poněvadž vychází ze skutkových předpokladů v rozsudku neobsažených a omezuje se na pouhé popírání zákonné známky deliktové v rozsudku náležitě zjištěné. Že řeč byla způsobila vyvolati účinky, jimž chce zákon zabrániti, zjistil první soud, uváživ, že slova obžalovaného padla u posluchačů na půdu úrodnou, poněvadž potleskem projevovali souhlas s pronesenými nepřátelskými slovy, vážnost republiky snižujícími, jakož i že štvavá řeč obžalovaného snadno mohla vzbuditi pohoršení u přítomných občanů z P., jejichž poměr k republice jest dosud neurčitý, a že pohoršení takové snadno mohlo vésti k demonstracím proti státu a tím k porušení obecného míru v území hlučínském.